

статтею отримано 1604 тис. грн. (41,31% до загальної суми доходів), у тому числі отримано від страхувальників за наслідками ревізій та перевірок – 926 тис. грн.

Таким чином, за період 2008-2010 років страхові внески підприємств, установ, організацій та громадян забезпечили значну частку надходжень до бюджету Фонду, питома вага яких в дохідній частині бюджету обласного відділення Фонду складає 84,6-84,7%.

Література

1. *Фінансовий звіт про виконання бюджету Чернівецького обласного відділення ФССЗТВП за звітний період з 01.01.2008 по 01.01.2009 р.р. Ф. 6. – Чернівці 2008. – 440 с.*
2. *Фінансовий звіт про виконання бюджету Чернівецького обласного відділення ФССЗТВП за звітний період з 01.01.2009 по 01.01.2010 р.р. Ф. 6. – Чернівці 2009. – 420 с.*
3. *Фінансовий звіт про виконання бюджету Чернівецького обласного відділення ФССЗТВП за звітний період з 01.01.2010 по 01.01.2011 р.р. Ф. 6. – Чернівці 2010. – 387 с.*
4. *Фінансовий звіт про виконання бюджету Чернівецького обласного відділення ФССЗТВП за звітний період з 01.01.2011 по 01.01.2012 р.р. Ф. 6. – Чернівці 2011. – 340 с.*
5. *Інструкція про порядок складання та виконання бюджету Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності // Збірник нормативно-правових актів та інформаційних матеріалів з питань планування та виконання бюджету Фонду. – Київ, 2009. – С. 9-18.*

Андрій БОБАНИЧ

ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»

РОЗВИТОК СИСТЕМ СТРАХУВАННЯ ДЕПОЗИТІВ: МОТИВИ ТА ЗАВДАННЯ

Банківські установи є основними фінансовими посередниками в економічних процесах будь-якої держави. Вони, акумулюючи тимчасово вільні кошти, виступають постачальниками кредитних ресурсів для господарюючих суб'єктів, що, в свою чергу, дає поштовх для нарощування виробничого потенціалу останніми. Тож, можна стверджувати, що від ефективної діяльності банківського сектору залежить стабільність розвитку економіки кожної країни в цілому.

Об'єктом даного дослідження виступає система управління захистом грошових ресурсів фізичних та юридичних осіб, вкладених ними на депозитні рахунки в офіційно функціонуючі банківські і небанківські фінансово-кредитні установи.

Історично, перша система захисту вкладів була розроблена та впроваджена у Сполучених Штатах Америки. На той час країну охопила економічна криза – Велика депресія, тому, гарантія депозитів була одним з необхідних елементів для відновлення ефективного функціонування банківської системи. У результаті – в 1933 році Актом Гласса-Стігалла була створена Федеральна корпорація страхування депозитів[1].

За даними Міжнародної асоціації страхування депозитів(IADI) станом на 31.03.2011 р. системи страхування депозитів (далі ССД) діяли в 111 країнах, ще 8 держав планували або серйозно вивчали можливість її впровадження. Заслуговує на увагу і той факт, що у світі існують країни з більш ніж однією ССД – Австрія (5), Канада (11), Німеччина (8), Іспанія (3), Італія (3), Португалія (2), Мексика (2), Кіпр (2), Польща (2) і, навпаки, одна ССД може покривати кілька країн (наприклад, Маршаллові Острови, Мікронезія і Пуерто Ріко страхує Федеральна корпорація страхування депозитів США) [2]. В Україні система страхування депозитів представлена Фондом гарантування вкладів фізичних осіб (далі ФГВФО, Фонд), який був створений в 1998 році згідно з Указом Президента України.

Характерним є те, що рішення про створення ССД у країнах, зазвичай, приймалися в період криз національних банківських систем. Природно, доцільним було попереджувати їх виникнення.

На наш погляд, необхідність розвитку та широкого впровадження страхування банківських вкладів зумовлена низкою причин, які ми зобразили на наступній схемі (рис. 1).

Рис. 1. Причини створення систем страхування банківських вкладів

Проаналізувавши мотиви створення та функціонування систем гарантування вкладів, ми дійшли висновку, що істотним моментом при дослідженні природи систем страхування є визначення їх базових функцій та завдань. На нашу думку, можна запропонувати наступний їх перелік для Фонду гарантування вкладів фізичних осіб:

1. Захист інтересів вкладників;
2. Надання інформації вкладникам;
3. Контроль за дотриманням банками правил участі в системі страхування та взаємодію з центральним банком країни;
4. Нагляд за комерційною діяльністю банків;
5. Формування й управління резервами, що передбачені для виплати вкладникам;
6. Налагодження й забезпечення організації виплат;
7. Ефективне виведення неплатоспроможних банків з ринку.

Якщо враховувати світовий досвід створення та функціонування системи страхування депозитів, то необхідно виділити два їх типи. В першому випадку на державному рівні створюється фонд, який у разі банкрутства банку-учасника відшкодовує депозити їх власникам. До другого типу відносять систему, яка починає діяти тільки тоді, коли необхідно робити платежі. У такому разі для фінансування виплат недоступних вкладів запроваджується так званий внутрішній податок з усіх банків-учасників.

Для того, щоб об'єктивно оцінити ефективність функціонування Фонду, на нашу думку, необхідно проаналізувати перелік фундаментальних елементів які характеризують його діяльність та забезпечують стабільність вітчизняної ССД, а саме: правовий статус Фонду; учасники Фонду; джерела наповнення; об'єкт який підпадає під захист; розмір гарантованого відшкодування; терміни на визнання учасника неплатоспроможним та здійснення виплат з Фонду; наглядові функції та функції регулятора.

Розглянувши всі ці ознаки детальніше, ми зможемо визначити основні напрями вдосконалення діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб для того, щоб вітчизняна система страхування депозитів могла відповідати сучасним умовам функціонування банківської системи України.

Література

1. Іщенко О. Чи захищений сьогодні український вкладник? // Вісник НБУ, – 2008. – № 10, – С. 44-50.
2. Офіційний сайт International Association of Deposit Insurers, [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://www.iasi.org>.